

Cabis ungeanbefalinger 2019

Anbefalingerne er målrettet kommuner og andre professionelle, der arbejder med unge og deres vej til job og uddannelse.

Indhold

Cabis ungeanbefalinger 2019	3
1 Seks anbefalinger til involvering af de unge i indsatsen	4
1.1 Gør de unge til medejere i de indsatser, der sættes i værk.....	4
1.2 Inddrag de unge i egen sag	4
1.3 Tro på, at det kan lade sig gøre.....	4
1.4 Find fællesskaber til de unge.....	4
1.5 Arbejd med ungenetværk	5
1.6 Arbejd ung-til-ung	5
2 Seks anbefalinger til involvering af erhvervslivet	5
2.1 Brug virksomheder, der vil gøre en forskel for en ung.....	5
2.2 Flyt indsatsen ud på virksomhederne	6
2.3 Tænk erhvervslivet ind i folkeskolen	6
2.4 Tænk erhvervstræning og brancher tidligt ind i FGU – Forberedende Grunduddannelse	6
2.5 Sæt fokus på fritidsjob	7
2.6 Tænk i job med uddannelsesperspektiv.....	7
3 Seks anbefalinger til sammenhængende ungeindsats.....	8
3.1 Arbejd med en helhedsorienteret og sammenhængende indsats.....	8
3.2 Unge kan have brug for en fast kontaktperson.....	8
3.3 Arbejd med relationer og kom ud af kontoret.....	9
3.4 Understøt overgange.....	9
3.5 Mere tid til den enkelte får flere i job og uddannelse.....	10
3.6 Sæt mål på tværs	10
4 Fire anbefalinger til fastholdelse i ungdomsuddannelse (primært erhvervsskoler)	11
4.1 Forebyg i folkeskolen gennem samarbejde med erhvervsliv og erhvervsskoler.....	11
4.2 Praktikpladser er afgørende for at fastholde de unge.....	11
4.3 Tilbyd de unge en mentor	12
4.4 Fremskudt kommunal indsats sikrer helheden omkring den unge.....	13
5 Sådan blev anbefalingerne til.....	14

Cabis ungeanbefalinger 2019

I 2014/2015 gennemførte Cabi for Rockwool Fonden en kortlægning¹ af beskæftigelses- og uddannelsesrettede indsatser for udsatte unge og udarbejdede en række anbefalinger til ungeindsatsen. I 2018 har Cabi sat fokus på den sammenhængende ungeindsats, og hvordan den virksomhedsrettede indsats kan spille en rolle i ungeindsatsen og den Forberedende Grunduddannelse (FGU). På baggrund heraf har Cabi revideret anbefalingerne.

Fire overordnede anbefalinger til beskæftigelses- og uddannelsesrettet ungeindsats:

1. **Involver de unge i indsatsen.** De unge drømmer om et godt liv – de færreste drømmer om offentlig forsørgelse. Hvis de unge bliver hørt, er der større chance for, at indsatsen virker og giver mening for de unge. Især hvis indsatsen finder sted i ”normalsamfundet”, dvs. i virksomheder, uddannelsesinstitutioner eller andre fællesskaber i civilsamfundet.
2. **Involver erhvervslivet i ungeindsatsen**, gerne så tidligt som muligt. Virksomhederne kan motivere til udvikling og læring. Det bliver konkret, virkeligt og giver mening, så de unge kan finde vej gennem livet.
3. **Gør indsatsen sammenhængende.** Hvis det skal lykkes at få unge i job og uddannelse, er der brug for et bredt sigte, som handler om at styrke hele individet – dvs. at de unge kan indgå i sociale relationer, at de unge kan mestre hverdagen, og at de unges selvværd og handlekraft styrkes. Det kræver et langsigtet perspektiv for indsatsen og et stærkt samarbejde på tværs med faste og gennemgående kontaktpersoner og indsatser, der understøtter hinanden.
4. **Anbefalinger til fastholdelse.** Flere unge skal gennemføre en ung-domsuddannelse, og derfor er det nødvendigt at gøre en indsats for, at de unge, som er truet af frafald, bliver holdt fast i uddannelse. Det gælder både forebyggende i overgangen til uddannelse og undervejs, inden man står med et potentielt frafald. En praksisorienteret tilgang og involvering af erhvervslivet i uddannelsen kan ruste flere elever til ung-domsuddannelse. Erfaringer og fakta viser, at praktikpladsgaranti, mentorer på erhvervsuddannelserne og en fremskudt kommunal indsats med vejledning, psykologhjælp m.m. kan fastholde flere elever eller medvirke til, at de foretager et positivt omvalg.

¹ Kortlægning af eksisterende og relevante indsatser med job- og uddannelsesperspektiv for udsatte unge, Cabi for Rockwool Fonden, november 2014

1 Seks anbefalinger til involvering af de unge i indsatsen

1.1 Gør de unge til medejere i de indsatser, der sættes i værk

Lad de unges egne erfaringer og perspektiver blive hørt og anvendt i udviklingen og evalueringen af indsatsen. Inviter derfor de unge ind ved at gennemføre fokusgrupper, ved at lade dem deltage i projekt- og styregrupper, eller ved at etablere et ungepanel eller lignende.

Læs et eksempel på, hvordan et ungepanel bidrager til udvikling af Socialstyrelsens efterværnsprogram².

1.2 Inddrag de unge i egen sag

Som professionel i indsatsen med unge er det vigtigt at være opmærksom på at give mest muligt ansvar for egen situation og fremtid til den unge. Det vil give dem indsigt i egen sag samt i hvilke rammer og muligheder, der er for at handle. Det handler om at tage udgangspunkt i deres drømme om et godt liv og tænke i løsninger, fx til ”hvordan vi sammen kan finde et job”. Et væsentligt princip er, at man går fra at tale *om* unge til at snakke *med* unge om, hvad der skal til.

Læs mere på cabiweb.dk om, hvordan du kan sætte sagen i centrum³.

1.3 Tro på, at det kan lade sig gøre

Det er afgørende, at medarbejderen tror på, at de unge kan komme i job og uddannelse. Forskning viser⁴, at troen på de unge øger chancerne for, at de kommer i job eller uddannelse.

1.4 Find fællesskaber til de unge

De unge skal være i et attraktivt miljø, der giver mening og aktiverer deres ressourcer. Det kan være i erhvervslivet, et uddannelsesmiljø eller i andre fællesskaber i civilsamfundet. Nogle unge skal hives væk fra deres nuværende miljø og tilbydes andre attraktive miljøer. Disse fællesskaber kan tilbyde andre relationer til de unge. En vej kan være at indgå strategiske partnerskaber mellem kommuner og civilsamfundsaktører.

² <https://www.sus.dk/cases/investering-i-eftervaern/>

³ cabiweb.dk/saetsagenicentrum

⁴ ”BIP indikatorer og jobsandsynlighed, Hovedpointer”, Aarhus Universitet og Væksthusets Forskningscenter, februar 2017 (4 ud af 10 af populationen unge). Se side 23ff

1.5 Arbejd med ungenetværk

Flere initiativer har succes med at lade unge indgå i et netværk, hvor de kan dele deres erfaringer, når de fx er i virksomhedspraktik eller i brobygning. I netværket kan unge fungere som rollemodeller for andre unge, der ikke er kommet i gang. Samtidig er erfaringen, at der opstår venskaber, og at de unge understøtter hinanden i vejen mod uddannelse og job – forudsat at de frivillige har de ressourcer, der skal til for at etablere den gode kontakt.

Læs mere om ungenetværk i NEXWORK og dets kerneelementer⁵.

1.6 Arbejd ung-til-ung

Unge kan med fordel være rollemodeller for andre unge. En mulighed er at arbejde ud fra peer-to-peer tankegangen, hvor frivillige bruger deres personlige livserfaringer i mødet med andre, der står i samme livssituation. Frivillige kan som peers gøre en stor forskel for mennesker med udfordringer. Det sker, fordi deres personlige erfaringer skaber et værdifuldt og ligeværdigt møde.

Læs mere om peer-to-peer metoden⁶.

Læs mere om brugerinddragelse og samskabelse på cabiweb.dk⁷.

2 Seks anbefalinger til involvering af erhvervs- livet

2.1 Brug virksomheder, der vil gøre en forskel for en ung

Virksomhederne kan støtte de unge i deres uddannelsesvalg og give dem den ballast, de har brug for for at fungere i en struktureret hverdag. Virksomhedsforløb kan både anvendes til unge, der har brug for et lille skub mod job og uddannelse og til unge, som har brug for mere støtte i hverdagen. Virksomhederne kan noget andet end skole, kommunale medarbejdere og forældre. De kan levere et stykke "virkelighed", hvor den unges indsats betyder noget for nogen, nemlig for virksomheden og de ansatte. Mange unge blomstrer op, når de mødes med tillid til deres kompetencer og egenskaber.

Læs mere om unge i virksomheder på cabiweb.dk⁸.

⁵ <http://www.nextworks.dk/kerneelementer.html>

⁶ <http://www.psykiatrifonden.dk/om/projekter-aktiviteter-og-samarbejder/peer-to-peer/hvad-gaar-peer-to-peer-ud-paa.aspx>

⁷ cabiweb.dk/borgerinddragelseogsamskabelse

⁸ cabiweb.dk/ungeivirksomheder

2.2 Flyt indsatsen ud på virksomhederne

Cabi har set flere effektfulde initiativer, hvor dele af indsatsen med fordel flyttes ud på en virksomhed, så den personlige, sociale og faglige indsats understøttes. I "Klar til Start"⁹ følger en autismevejler med ud på virksomheden som sparringspartner og kontaktperson for virksomheden og den unge. I Grenaa og Aarhus har produktionsskolerne flyttet værksteder ud på byggepladser og i supermarkeder. Her finder afklaringen og forberedelsen til en erhvervsfaglig uddannelse sted, og vejledningen foregår direkte på virksomheden. Der er eksempler på unge, der får en lærerpladsaftale på de pågældende virksomheder. Læs mere om Projekt Unge Partnerskaber¹⁰.

2.3 Tænk erhvervslivet ind i folkeskolen

Elever og lærere kan med fordel jævnligt opsøge erhvervsliv og erhvervsskoler for at få en bredere og mere konkret viden om de mange erhvervsfaglige karriere- og uddannelsesmuligheder. Samarbejde med virksomheder og erhvervsskoler kan tænkes ind i undervisning og temaforløb i hele skoleforløbet, og gerne med en intensiveret indsats i udskoling. Der er et stort behov for, at en tredjepart fx kommune eller UU-vejledning bistår med at koordinere og facilitere etableringen af lokale samarbejder mellem folkeskoler, virksomheder og uddannelsesinstitutioner.

Unge, der har mistet motivationen for skolelivet og fx har et højt fravær, kan med fordel tilbydes særligt tilrettelagte erhvervspraktikker med en mere praktisk vej og her igennem opnå at få en afgangseksamen.

Læs mere om en bedre ungeindsats på cabiweb.dk¹¹

2.4 Tænk erhvervstræning og brancher tidligt ind i FGU – Forberedende Grunduddannelse

Erhvervslivet kan med fordel tænkes tidligt ind i FGU-forløbet – ikke kun gennem praktikker, men også gennem besøg og integration i undervisning og vejledning, hvor eleverne får konkret viden om det lokale arbejdsmarked, fx ved at møde erhvervslivet. Virksomhedernes møde med de unge kan øge lysten til at 'binde an' med en elev i et mere forpligtende aftaleforhold.

Forslag til at komme i gang:

- Skab et overblik over det lokale arbejdsmarked og behovet for arbejdskraft. Det kan ske i samarbejde med uddannelsesinstitutioner, jobcentret og erhvervsråd.
- Målret undervisning og vejledning mod de lokale virksomheders behov for arbejdskraft.
- Involver det lokale erhvervsliv i samarbejdet, lad eleverne besøge virksomhederne og løse opgaver for dem.

⁹ cabiweb.dk/klartilstart

¹⁰ Unge i Partnerskaber – Veje ud i virkeligheden, Spuk, 2016

¹¹ cabiweb.dk/skolevirksomheder

- Klæd FGU-skolens medarbejdere på til at kunne involvere de lokale virksomheder i undervisning og vejledning.
- Flyt værksteder ud på virksomheder og træn de unges personlige, sociale og faglige kompetencer der.

Læs mere om virksomhedernes rolle i FGU-forløb på cabiweb.dk¹².

2.5 Sæt fokus på fritidsjob

Forskning viser, at unge, der har haft fritidsjob, klarer sig bedre senere i livet¹³. Desværre er andelen af unge i fritidsjob faldende¹⁴. Det er en fælles opgave at få vendt udviklingen. De unge skal have tid og motiveres til at søge et fritidsjob. De professionelle og forældre skal aktivt arbejde for, at de unge bliver opmærksomme på, hvad fritidsjob kan, og hvordan man får et fritidsjob. Og virksomhederne skal være mere opmærksomme på muligheden for at tilbyde unge fritidsjob.

Endelig er der brug for en særlig opmærksomhed på fritidsjobs gavnlige effekt på udsatte unge, og på hvordan de unge hjælpes til at komme i gang i sammenhæng med andre ungeindsatser.

2.6 Tænk i job med uddannelsesperspektiv

Unge motiveres af at få løn for deres indsats. Før finanskrisen blev mange unge ansat som ufraglærte, men mistede i stort omfang jobbet ifm. finanskrisen og stod derefter uden job og uddannelse. Det samme kan ske igen, hvis ikke de unge motiveres til uddannelse via deres job. Derfor er det væsentligt at arbejde med et uddannelsesperspektiv, når der arbejdes med et jobmål. Erfaringerne viser, at nogle unge har brug for at parkere uddannelsesperspektivet en stund, for at de kan genvinde motivationen, men det er vigtigt at bringe uddannelsesperspektivet på banen igen.

Læs mere om virksomhedsvejen i ungetemaet på cabiweb.dk¹⁵.

¹² cabiweb.dk/virksomhedersrolleFGU

¹³ "Unge med fritidsjob klarer sig bedre i skolen", Nyheder Trygfonden 2016

¹⁴ "Fritidsjobbere fra udsatte boligområder - En karakteristik og status på udviklingen af unge med fritidsjob", CFBU, september 2018

¹⁵ cabiweb.dk/ungevirkomhedsvejen

3 Seks anbefalinger til sammenhængende ungeindsats

3.1 Arbejd med en helhedsorienteret og sammenhængende indsats

Kommunerne har ansvaret for koordineringen af den samlede ungeindsats. Det kræver samarbejde på tværs af indsatterne i de tilfælde, hvor der er tale om komplekse problemstillinger, som indbefatter flere forskellige indsats.

Det vil være forskelligt fra sag til sag, hvem de centrale samarbejdsparter er. I hvert enkelt tilfælde skal der tages stilling til, hvem der er relevante parter i den konkrete sag.

Med en koordinering af indsatterne kan de enkelte indsats understøtte hinanden. Struktur og ramme skal levne plads til, at unge med komplekse udfordringer sjældent har en lineær progression på deres vej mod job og uddannelse. Det stiller krav til de forløb, der tilrettelægges for de unge. Forskning viser¹⁶, at progression især finder sted, når indsats kombineres. Fx når en virksomhedsrettet indsats kombineres med en social indsats, en helbredsrettet indsats eller en opkvalificerende indsats.

Det tydeliggør vigtigheden af at arbejde med parallelle indsats frem for serielle indsats, hvor den uddannelses- og beskæftigelsesrettede indsats ofte bliver skubbet ift. andre prioriteringer.

3.2 Unge kan have brug for en fast kontaktperson

De unge kan med fordel tildeles en fast gennemgående kontaktperson. Det kan være en koordinerende sagsbehandler, en anden professionel eller frivillig. Ifølge aftalen "Aftale om bedre veje til uddannelse og job"¹⁷ skal kommunen sikre at tildeling af en kontaktperson, koordineres og sammentænkes med de øvrige støttekontaktpersoner, sagsbehandlere etc., så den unge primært har én kontaktperson i kommunen.

Sagsbehandlerskift er en udfordring for de unge. Forskning viser¹⁸, at sagsbehandlerskift har negativ effekt på job og uddannelse.

En løsning kan være at have et team eller et makkerpar omkring den unge: Fx i form af to rådgivere, en rådgiver og en UU-vejleder, eller en UU-vejleder og en virksomhedskonsulent. Læs mere om, hvordan Halsnæs Kommune har organiseret ungeindsatsen med en

¹⁶ <http://vaeksthusets-forskningscenter.dk/news/parallelle-indsatser-uden-pause-skaber-progression/>

¹⁷ "Aftale om bedre veje til uddannelse og job", Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Alternativet og Enhedslisten, 13. oktober 2017

¹⁸ "Sagsbehandlerens betydning for udsatte borgeres jobchancer", Aarhus Universitet og Væksthusets Forskningscenter, marts 2017

indgang til kommunen. Læs også om, hvordan man planlægger at bruge erfaringerne i den kommende helhedsorienterede indsats for de unge¹⁹.

Det anbefales, at kommunerne får kortlagt hvilke unge, der har brug for en intensiv indsats fra en kontaktperson og hvilke unge, der har brug for en mindre intensiv indsats.

3.3 Arbejd med relationer og kom ud af kontoret

Unge har brug for en relation, for at kunne udvikle sig. Relationen skal være kontinuerlig og for nogle unge, daglig:

- Vær opmærksom på, om det er professionelt lønede personer, der har den stærkeste relation til de unge. Sørg da for at fase relationen ud, så der også bliver plads til andre typer relationer. Professionelle skal i højere grad have en tillidsfuld relation frem for venskabelig.
- Fagpersonalet kan med fordel komme der, hvor de unge er. Enten for at få dem væk fra et dårligt miljø eller for at møde de unge der, hvor de er, fx på en virksomhed eller på en uddannelsesinstitution. Det giver et mere ligeværdigt møde.
- Der kan med fordel være en tilgængelig frivillig eller professionel efter kl. 16.00 og i weekender. Det er ikke altid de unge benytter sig af muligheden, men det kan være afgørende i tilspidsede situationer

Læs mere om Cabis kortlægning af ungeindsatser på cabiweb.dk²⁰.

3.4 Understøt overgange

Ungdomstiden består af en række skift og overgange fx mellem skoler, mellem tilbud osv. Det skaber en betydelig sårbarhed hos de unge. Ved disse overgange er der typisk et skift mellem fagpersoner. Det kan for nogle unge være en fordel, mens andre kan have brug for særlig støtte og opmærksomhed fra fagpersoner eller frivillige, de kender. Erfaringer fra forskellige undersøgelser viser, at nogle unge blot har brug for et telefonnummer til en kontaktperson, de er trygge ved, mens andre har brug for fortsat at have møder med den kontaktperson, de har haft i et tidligere tilbud. I forbindelse med disse overgange til job og uddannelse kan der være behov for, at den unge kan få tilknyttet en tidligere kontaktperson som mentor, eller i det mindste have adgang til vedkommende, hvis det brænder på. Som fagperson er det vigtigt at sikre, at de rette informationer følger med de unge, og at overgangen planlægges i tide, så der undgås "huller" i indsatsen.

Læs mere om overgangsordningen i ungeindsats Himmerland²¹.

¹⁹ cabiweb.dk/borgerkonsulenterhalsnaes/

²⁰ cabiweb.dk/rockwooloverblik

²¹ "Evaluering af Ungeindsats Himmerland", Cabi, december 2014

3.5 Mere tid til den enkelte får flere i job og uddannelse

Undersøgelser viser²², at en mindre sagsstamme giver bedre resultater og dermed kan ses som en investering, der kan hentes hjem. Det giver flere frihedsgrader i indsatsen bl.a. til flere samtaler og en mere udadgående indsats der, hvor de unge er.

En anden gevinst kan være, at det bliver lettere at tiltrække og fastholde kvalificerede medarbejdere i indsatsen, fordi deres arbejde giver mere mening. Det kan minimere medarbejderomsætningen i kommunen.

Læs mere om hvordan Horsens Kommune har hentet deres investering hjem²³.

3.6 Sæt mål på tværs

Fælles mål på tværs sikrer retningen og kan medvirke til nedbrydning af silotækning. I flere kommuner er man begyndt at lave fælles mål på tværs af sektorområder og fagforvaltninger med henblik på at understøtte, at flere unge gennemfører ungdomsuddannelser og/eller får job. De overordnede politiske mål brydes ned i mål og delmål for ledere og i konkrete indsatser.

I Hedensted Kommune har man fx lavet fælles mål for *"afgangseksamen, gennemførelse af ungdomsuddannelse, og hvor mange/hvor få der søger uddannelseshjælp som 18 årige"*. Formålet er at få de enkelte områder til at spille aktivt ind med indsatser, der understøtter målopfyldelsen. Læs mere om Hedensted Kommunes arbejde på tværs²⁴.

Læs mere om sammenhængende indsats på cabiweb.dk²⁵.

²² "Veje til job – en arbejdsmarkedsindsats med mening, Ekspertgruppen om udredning af den aktive beskæftigelsesindsats", februar 2014

²³ cabiweb.dk/Horsenskommuneflereijob/

²⁴ <https://www.kl.dk/gamle-nyheder-2/2017/november/hans-christian-knudsen-inddragelse-af-lokale-virksomheder-kan-give-uddannelse-mening/>

²⁵ cabiweb.dk/sammenhaengendeungeindsats

4 Fire anbefalinger til fastholdelse i ungdomsuddannelse (primært erhvervsskoler)

4.1 Forebyg i folkeskolen gennem samarbejde med erhvervsliv og erhvervsskoler

Knap 100.000 unge mellem 18 og 25 år har ingen uddannelse efter folkeskolen. Mange skoleelever har derfor behov for at finde motivation til yderligere uddannelse gennem mere praksisrettet undervisning, som både anerkender og styrker elevernes praktiske kompetencer. Erhvervslivet kan spille en vigtig rolle over for de unge.²⁶ Undersøgelser viser, at forskellige brobygnings- og studieforberedende forløb understøtter en styrket fastholdelse og gennemførelse på erhvervsuddannelserne²⁷.

Andre tiltag viser, at udvidet erhvervspraktik kan få elever, der mistrives eller har højt fravær tilbage på sporet. Erfaringerne viser, at strukturen og kravene i hverdagen medvirker til, at de unge får positive oplevelser af sammenhold, ansvar og forventninger i forhold til deres deltagelse på arbejdspladsen, og det giver en større afklaring i forhold til erhvervs- og uddannelsesønsker.

Læs om, hvordan Ung i Erhverv Aarhus bruger ”øvebaner” sammen med virksomheder på uiaa.dk²⁸.

Læs om, hvordan UUV Praktikpladsen arbejder med håndholdt virksomhedsbaseret erhvervstræning på uuvpraktikpladsen.dk²⁹.

4.2 Praktikpladser er afgørende for at fastholde de unge

Erhvervsuddannelserne optager flere elever end tidligere, men frafaldet på uddannelserne går den forkerte vej, og det udgør et enormt problem. Rockwool Fondens Forskningsenhed, Danmarks Evalueringsinstitut og Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, VIVE, anser alle mangel på praktikpladser som en hovedårsag til frafaldet.

Derfor er det afgørende at sikre praktikpladser til de unge på erhvervsuddannelserne. Det fastholder de unges motivation og lyst til at gennemføre.

²⁶ [Cabiweb.dk/temaer/unge-under-30/skole-virksomhedssamarbejde/](http://cabiweb.dk/temaer/unge-under-30/skole-virksomhedssamarbejde/)

²⁷ www.emu.dk/sites/default/files/2018-12/180831-Kortlaegning-Styrket-soegning-og-gennemfoerelse-af-EUD.PDF

²⁸ <http://uiaa.dk/sp/p577422/file/Fullscreen/561d1695-3c30-40e5-9a56-43d9f133d2bd>

²⁹ <http://uuvpraktikpladsen.dk/>

Uddannelsesinstitutionen Mercantec i Viborg er et eksempel på en erhvervsskole, der har indført praktikpladsgaranti i samarbejde med UU/kommunen. For at være omfattet af garantien er det et naturligt krav til eleverne, at de selv aktivt søger praktikpladser under hele grundforløbet, at de passer deres skole, at de er fleksible med praktikpladsstedets placering, samt at de udviser interesse og motivation for uddannelsen både på skolen og i praktikvirksomheden. Eleverne får hjælp fra praktikpladskonsulenter undervejs i processen, hvor der er løbende samtaler og evt. hjælp med ansøgninger og cv m.m.³⁰.

4.3 Tilbyd de unge en mentor

Undersøgelser viser, at manglende livsmestring ofte kobles til frafald fra uddannelse^{31,32}.

Desværre får en del af uddannelsesinstitutionerne ofte først kendskab til de unges udfordringer, når det er ved at gå galt. Det er derfor vigtigt at sætte ind over for de unge så tidligt som muligt, gerne allerede i overgangen til uddannelse, hvis der er brug for det.

En mentorordning kan være med til at sikre, at den unge udvikler alle de konkrete hand-
lekompetencer, som er nødvendige for at kunne forvalte sit liv og finde en sund balance i forhold til sig selv og mellem skole, fritid og daglige gøremål.

Et eksempel på brugen af mentorordning overfor unge med sociale eller personlige problemer er Jobcenter Greve, der tilbyder en overgangsmentor som følger den unge hele vejen gennem afklaring og valg i jobcentret og over på uddannelsesinstitutionerne. Overgangsmentoren overdrager først den unge, når uddannelsesinstitutionen kan overtage fastholdelsesopgaven og ikke har brug for jobcentrets hjælp. Se mere om brugen af mentorer i uddannelsesmiljøet side 53-55³³.

Et andet eksempel er bedsteforældreordningen, der er en del af et trivselskoncept, er på Uddannelsesinstitutionen Mercantec, hvor der er ansat 17 ældre som professionelle "bedsteforældre". De vækker fx morgentrætte elever og fungerer som sociale ("neutrale") mentorer for de unge³⁴.

³⁰ <https://www.college360.dk/for-virksomheder/praktikpladsgaranti>, <https://businesscenter-bornholm.dk/praktik/om-praktik/#>

³¹ http://dea.nu/sites/dea.nu/files/erhvervsuddannelser_nordea_0.pdf eller http://psy.au.dk/file-admin/Psykologi/Forskning/Forskningsprojekter/Fastholdelse_af_erhvervsskoleelever/Slutrapport28082013final.pdf

³² <https://www.mercantec.dk/om-mercantec/om-mercantec/om-mercantec/praktikpladsgaranti>

³³ <https://star.dk/media/1257/inspirationsmagasin-unge-paa-vej-i-erhvervsuddannelse.pdf>

³⁴ <https://www.mercantec.dk/om-mercantec/om-mercantec/vision-og-strategi/den-paedagogiske-strategi/trivselskoncept>

4.4 Fremskudt kommunal indsats sikrer helheden omkring den unge

En del af de unge kæmper med sociale og psykiske problemer. De kan føle sig ekskluderet fra fællesskaberne på uddannelserne, på arbejdsmarkedet og i civilsamfundet. En sådan erkendelse kalder på helhedsorienterede løsninger, hvor der efter behov samarbejdes på tværs mellem uddannelsesinstitutioner, Ungdommens Uddannelsesvejledning, SSP, det specialiserede socialområde, jobcentret m.v. Det kan fysisk ske ved en fremskudt indsats på fx skolerne.

Garantiskolen i Silkeborg Kommune³⁵ er et tilbud til unge, som har brug for at blive hjulpet videre, hvis de af en eller anden årsag er havnet i en blindgyde på en ungdomsuddannelse. I samarbejde med eleven sammensættes det forløb der skal til for at gennemføre en ungdomsuddannelse, herunder foretage et positivt omvalg hvis det er nødvendigt.

Psykologtilbuddet PUST³⁶ består af et samarbejde mellem fire erhvervsrettede ungdomsuddannelsesinstitutioner og Odense Kommune. PUST hjælper elever med psykologiske problemer, der er i fare for at stoppe med en uddannelse. PUST tilbyder terapeutiske samtaleforløb til frafaldstruede elever og sparring til personalet på uddannelserne i relation til de problemer, som de oplever hos de unge.

Aalborg Kommune har etableret en vejledningscafé³⁷, hvor unge der søger uddannelseshjælp, bliver henvist til, inden de møder jobcentret. Uddannelsesinstitutioner har ligeledes mulighed for at henvise frafaldstruede unge. Vejledningscaféen er et tilbud, der ligger før ansøgningen om uddannelseshjælp, og indeholder et tilbud om straksvejledning og straksmentor.

Horsens Kommune har udarbejdet en forebyggelsesstrategi med henblik på at ”rykke sammen om de udfaldstruede”. Dette indebærer en fremskudt kommunal indsats, hvor det er ambitionen at rykke det specialiserede område tættere på det almene område, hvor de unge har deres daglige gang. Læs mere om, hvordan Horsens Kommune gør det³⁸.

³⁵ www.uusilkeborg.dk/flx/garantiskolen/hvad_er_garantiskolen/

³⁶ www.odense.dk/pust

³⁷ www.cabiweb.dk/cases/straksvejledning-og-straksmentor-forebygger-offentlig-forsoergelse/

³⁸ <https://horsens.dk/-/media/Content/ESDH/committees/53/2466/25694.pdf>

5 Sådan blev anbefalingerne til

Cabi indsamler løbende viden fra forskning og praksis. I 2018 har Cabi i større omfang været i dialog med en række kommuner, styrelser, ministerier, KL og projekter om reformen 'Aftale om bedre veje til uddannelse og job'³⁹. Desuden er unge i forskellige projekter interviewet (bl.a. Opgang2⁴⁰, På Vej⁴¹, Klar til Start⁴²). I november 2018 afholdte Cabi en workshop med deltagelse af Aarhus Produktionsskole, Fonden UNGEs, Fundamentet, Bikubenfonden, KL Center for Vækst og Beskæftigelse, Odder Kommune, LO Aarhus, PÅ VEJ, Horsens Kommune, Glad Fonden, Opgang2, Aalborg Kommune, Brønderslev Kommune, Socialstyrelsen Center for Handicap og Psykisk Sårbarhed samt Center for Børn, Unge og Familier, OCN Danmark, Det Sociale Netværk Headspace samt Hedensted Kommune. Deltagerne har haft udkast til disse anbefalinger til gennemsyn.

I 2019 har Cabi lavet research og været i dialog med en række centrale aktører, herunder kommuner, organisationer og uddannelsesinstitutioner om, hvordan der kan arbejdes med fastholdelse på ungdomsuddannelserne.

³⁹ <https://uvm.dk/publikationer/folkeskolen/2017-aftale-om-bedre-veje-til-uddannelse-og-job>

⁴⁰ cabiweb.dk/klartilstart

⁴¹ cabiweb.dk/paavej

⁴² cabiweb.dk/klartilstart

Vil du vide mere?

Kontakt Cabis eksperter på ungeområdet

Bente Nissen
Seniorkonsulent
tlf: 2559 3364
mail: bn@cabiweb.dk

Carl Eric Blach Overgaard
Seniorkonsulent
tlf: 2559 3364
mail: ceb@cabiweb.dk

Jesper Pedersen
Seniorkonsulent
tlf: 4162 1272
mail: jep@cabiweb.dk

Læs mere om unge under temaet på cabiweb.dk/unge

Om Cabi

Siden 2002 har Cabi været en uafhængig, non-profit selvejende institution under Beskæftigelsesministeriet. Cabis mission er at fremme et arbejdsmarked med plads til flere. Det gør vi gennem inspiration og råd til kommuner og virksomheder, som arbejder med at få flere udsatte ledige ind på arbejdsmarkedet og med at fastholde udsatte medarbejdere i job. Vi indsamler, bearbejder og formidler viden til professionelle i den aktive beskæftigelsesindsats i kommuner og andre steder.

Læs mere på cabiweb.dk